

УДК 94(477.53)«1917/1991»:81'373.21

В. В. ГУДИМ*

**З ІСТОРІЇ ПЕРЕЙМЕНУВАННЯ
НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ПОЛТАВЩИНИ
(за документами Державного архіву Полтавської області)**

Оприлюднено виявлені працівниками Державного архіву Полтавської області документи з інформацією про населені пункти Полтавщини, у назвах яких відображена символіка комуністичного тоталітарного режиму. Виявлення документів проводилося на виконання Закону України “Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та заборону пропаганди їхньої символіки”. Добірка документів щодо перейменувань полтавських населених пунктів у 20–30-х роках минулого століття публікується вперше.

Ключові слова: Полтавщина; топоніми; населені пункти; перейменування.

Перейменування назв населених пунктів більшовики започаткували ще в 20-х роках минулого століття. Президія ВУЦВК доручила народним комісаріатам внутрішніх справ та юстиції проводити нагляд за цим процесом. До 1 травня 1923 р. місцевим органам влади пропонувалося підготувати та подати відомості про населені пункти, назви яких мають “династические, религиозные или иные контрреволюционные названия на предмет изменения последних, соответственно желанию и воле рабочих масс и незаможного селянства, каждой такой местности”¹.

На той час більшовики намагалися подати процедуру зміни назв населених пунктів як ініціативу та вияв побажань трудящих мас, а тому організували загальні збори мешканців тих населених пунктів, які необхідно було перейменувати. Правда, самі жителі не завжди розуміли сутність цих процесів, а тому іноді траплялися неординарні ситуації. Наприклад, мешканцям села Покровське Ковалівського району було запропоновано змінити назву села на Артемівку. У протоколі загальних зборів від 15 вересня 1923 р. вказано, що такий собі товариш Василенко почав з’ясовувати, “хто ж був тов. Артем, в честь якого про-

* Гудим Валентина Володимирівна – директор Державного архіву Полтавської області, заслужений працівник культури України.

понується перейменувати село Покровське”?”. Звісно, що ухвала про перейменування села Покровське на Артемівку (нині – смт Артемівка Чутівського району) була прийнята, оскільки “товариш Артем” “мав великі революційні заслуги перед народом”, а учасники сходки, аби більше знати про ті заслуги, звернулися з проханням до райвиконкому негайно надіслати до сільської ради його автобіографію та портрет².

Радянська модель культових топонімів продовжила попередню традицію “увічнення” в назвах імен російських самодержців та їхніх прислужників. Тільки місце царів і цариць після Жовтневого перевороту посіли вожді пролетаріату: як “великі” – В. І. Ленін, Й. В. Сталін, так і “дрібніші” – М. І. Калінін, С. М. Кіров, В. В. Куйбишев, К. Є. Ворошилов, В. Г. Жданов, Г. К. Орджонікідзе, М. В. Фрунзе, С. М. Будьонний та інші.

Хутір Курилехівка (Курилехине) під Полтавою, який за переказами заснував козак Курилеха ще у XVIII ст., згодом розрісся в адміністративний центр сільської ради Полтавського району. 1935 р. цей населений пункт перейменований на село Кірове, і перейменування було приурочене до роковин загибелі відомого партійного діяча С. М. Кірова. Така ж доля спіткала й кобеляцьке село Таранушичі, яке утворилося на початку 30-х років минулого століття внаслідок об’єднання хуторів Таранушичі, Северини, Колодочки, Пищики, Довбні, Пальчики, Погрібняки, Волощенки та ін. Ці хутори були засновані наприкінці XVIII ст. внаслідок козацької колонізації, а село отримало назву Таранушичі, оскільки більша частина мешканців цих хуторів носила прізвище Таранушич. Відповідно до рішення виконкому Полтавської обласної ради депутатів трудящих від 19 грудня 1956 р. Таранушицьку сільську раду перейменовано на Кіровську, відповідно й село отримало нову назву – Кірове, і з цим рішенням погодилася Президія Верховної Ради УРСР³.

Наприкінці 1919 р. село Єньківська Каплиця Хорольського повіту відвідав “видатний український революційний діяч” Г. І. Петровський. Мета його візиту нам достеменно не відома, але, мабуть, Григорій Іванович прибув у село агітувати селян за “світле майбутнє – радянську владу”. 29 листопада 1922 р. ВУЦВК згадав про цю “епохальну подію” і прийняв постанову за підписом самого Г. І. Петровського про перейменування полтавського села. З цього часу зникає його історична назва – Єньківська Каплиця (та й сама каплиця була зруйнована) і з’являється нова – Петрівка (нині – Хорольського району)⁴.

Відоме ще з початку XVIII ст. село Миколаївка Манжеліївської волості Кременчуцького повіту або Троїцьке (у селі була чудова Троїцька церква) втратило свою історичну назву у 1922 р.⁵ Його перейменовали на честь радянського полководця М. В. Фрунзе. Які заслуги мав Михайло Васильович перед мешканцями згаданого села чи перед Україною? Як уповноважений Реввійськради в Україні керував боротьбою

проти українського повстанського руху. А логіка радянської кампанії щодо перейменування населених пунктів була простою – знищити поселення, назви яких були пов'язані з релігійними святами чи подіями, або їх власниками (наприклад, Миколаївка була власністю графа Миколи Васильовича Капніста, який свого часу відігравав помітну роль в українському середовищі).

Полтавські населені пункти носять імена не лише “видатних партійних і радянських діячів”, а й “полум’яних революційних діячів”, так би мовити, “місцевого розливу”. Наприклад, у Карлівському районі є селище, назване на честь Василя Денисовича Голобородька. Полтавський краєзнавець Віра Никанорівна Жук, опираючись на архівні документи та свідчення очевидців, ще у 80-х роках минулого століття інформувала обком Компартії України про причетність В. Д. Голобородька до банди кримінальних злочинців та про судовий процес над цим угрупованням у 1913 р. (копія листа зберігається у фонді Р-9164 “Жук Віра Никанорівна (1928–2008) – кандидат історичних наук, заслужений працівник культури УРСР, краєзнавець”). Бандити грабували оселі та по-звірячому вбивали господарів і членів їхніх сімей. Злочинців було затримано і наймолодшим серед них виявився 18-річний Василь Голобородько. Він отримав 7 років ув'язнення та відбував покарання у Сибіру. Революція 1917 р. звільнила кримінального злочинця достроково, але він повернувся не до свого дому в Котельві, а влаштувався працювати у Карлівці. Незабаром, як “активний борець проти царату”, він був обраний до складу керівництва профспілки цукрового заводу. А через деякий час у Карлівці В. Голобородька зустріли земляки, які добре знали про його “кримінальні подвиги” і тому вчинили над ним самосуд. Причому, на знак зневаги його труп закидали гноєм. У Карлівці про ці події нічого не було відомо, тому й поховали В. Голобородька з почестями, як “жертву петлюрівської розправи”. Пізніше його іменем був названий радгосп, а потім і селище. Цікавим є той факт, що В. Н. Жук особисто спілкувалася з учасниками самосуду, які через багато років написали відповідні заяви. Ці документи разом із копією кримінальної справи “осіли” в обкомівських кабінетах, де було вирішено не давати розголосу тому факту, що не одне десятиліття населений пункт носить ім'я кримінального заброди. Із часу здобуття Україною незалежності пройшло уже майже 25 років, а волі щодо перейменування селища Голобородьківського в очільників Карлівщини не було.

На мапі Полтавщини та інших регіонів України можна нарахувати не один десяток сіл із назвою Жовтневе (ця назва повинна була нагадувати про головну комуністичну подію – Велику Жовтневу соціалістичну революцію). До уніфікованих назв населених пунктів на полтавських теренах можна віднести такі населені пункти, як Першотравневе та Радянське. Причому, уніфікація географічних назв супроводжувалася їх русифікацією. Наприклад, у Машівському районі є село Перво-

майське, яке виникло на місці Жирківських хуторів. Упроваджуючи в топонімію України російські слова, влада демонструвала зневагу до української мови, адже узаконювала в офіційному вжитку мовні покручі та сумнозвісний суржик.

Найчисленнішим радянським топонімом серед назв населених пунктів є т. зв. “Червоні” або “Красні” сільські населені пункти (Червона Балка, Червоний Кут), що вказувало на приналежність до червоного кольору – одного із символів більшовицької революції. Інколи назви з’являлися дуже просто – до старої назви села додавали прикметник “червоний” або “красний” і ось уже маємо села Червона Слобідка (Лохвицький район) та Червоні Пологи (Лубенський район). Однак, більшість сіл “червоніли”, втрачаючи свої історичні назви.

Відповідно до рішення Президії Полтавського губвиконкому від 30 грудня 1921 р. назву села Сергіївки Гадяцького повіту, яке згадується ще в джерелах XVII ст. і є на картах Гійома де Боплана, змінено, і село почали називати Краснознаменкою⁶.

Козацьке поселення Богомолівка, що у 1730 р. входило до Кременчуцької сотні Миргородського полку, у 1921 р. отримало назву Червона Знамянка⁷.

Однак, є окрема група як сільських, так і міських населених пунктів, які були засновані за часів входження України до складу СРСР і відразу отримали радянські назви (наприклад, місто Комсомольськ). У повоєнний період почали активно розбудовувати радгоспи, а разом із ними і селища, де мешкали радгоспівські робітники. Ці населені пункти називали так само, як і господарства (наприклад, селище радгоспу імені Чапаєва Диканського району перейменовано відповідно до рішення Полтавської обласної ради депутатів трудящих від 13 квітня 1957 р. № 283 у Чапаєвку, а селище радгоспу імені Куйбишева Оржицького району на підставі того ж рішення – у Куйбишеве)⁸.

Отже, архівні документи свідчать, що за час входження України до складу радянської імперії населені пункти отримували штучні меморіальні назви з тим, аби впровадити культ комуністичної партії, її вождів, а також уніфікувати топонімію міст і сіл. Тому переважній більшості населених пунктів, назви яких до цього часу пов’язані з комуністично-радянською символікою, необхідно повернути історичні назви, адже відновлення первинних топонімів сприятиме поверненню народної пам’яті, історичної справедливості, що є важливим чинником українського державотворення. Назви географічних об’єктів також мають репрезентувати імена “великих і малих” українців, наших батьків та дідів, одні з яких боролися з тоталітарним режимом, а інші повсякденною працею утверджували загальнолюдські цінності. Ми повинні врешті-решт позбутися символіки, яка пропагує минулу бездержавність і колоніальну залежність.

Нижче публікуємо добірку архівних документів (13 док.) за період із 1923 р. до 1930 р., що зберігаються у фондах Кременчуцького, Лубенського та Полтавського окружних виконавчих комітетів рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів (окрвиконкомів) та відділу управління Полтавського окрвиконкому. Документи подано за наведеною нами наскрізною нумерацією у межах усєї добірки, у хронологічній послідовності. Дату створення документа, якщо вона встановлена за змістом або додатковими джерелами, зазначено у квадратних дужках. Тексти документів друкуються мовою оригіналу, зі збереженням стилістичних та орфографічних особливостей мови їх авторів.

¹ Державний архів Полтавської області (далі – Держархів Полтавської обл.), ф. Р-3972, оп. 1, спр. 988, арк. 114.

² Там само, ф. Р-3932, оп. 1, спр. 30, арк. 12.

³ Відомості Верховної Ради УРСР. – К., 1956. – № 10 (від 30. 12. 1956 р.). – С. 283.

⁴ Собрание узаконений и распоряжений рабоче-крестьянского правительства Украины. – 1922. – С. 742.

⁵ Держархів Полтавської обл., ф. Р-1503, оп. 1, спр. 11, арк. 17.

⁶ Полтавщина: Енциклопедичний довідник / Відп. ред. А. В. Кудрицький. – К. : Українська Енциклопедія імені М. П. Бажана, 1992. – С. 652.

⁷ Держархів Полтавської обл., ф. Р-2038, оп. 1, спр. 399, арк. 37.

⁸ Там само, ф. Р-4085, оп. 3, спр. 1936, арк. 115.

№ 1

ЦИРКУЛЯР № 97 НКВС ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ ПОЛТАВСЬКОГО ОКРУЖНОГО ВИКОНКОМУ ТА ПОЛТАВСЬКОМУ ГУБЕРНСЬКОМУ ВИКОНКОМУ ПРО ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ ПРЕЗИДІЇ ВУЦВК ВІД 7 ТРАВНЯ 1923 Р. ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

[1923 р.]

7 марта с. г. Президиумом ВУЦИК окончательно утверждено новое административно-территориальное деление Украины.

Одновременно с сим Президиумом ВУЦИК было поручено НКВД, а равно органам НКЮ наблюдение за порядком проведения новой территориальной реформы и производство подготовительной работы по переименованию населенных пунктов, носящих еще до сих пор названия, связанные с пережитой эпохой царизма.

Во исполнение приведенного выше постановления, НКВД предлагает:

1. Установить строгое наблюдение, что бы в дальнейшем всякие изменения в территориальном делении были производимы лишь в установленном порядке и с согласия центра.

2. Представить в НКВД не позже 1 Мая 1923 года все сведения и материалы о селах и городских поселениях губернии, имеющих династические, религиозные или иные контрреволюционные названия на предмет изменения последних, соответственно желанию и воле рабочих масс и незаможного селянства, каждой такой местности.

О получении циркуляра сообщить.

ЗАМНАРКОМ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ	(ЧЕРЛЮНЧАКЕВИЧ)
ЧЛЕН КОЛЕГИИ НКВД.	(РАКИТОВ)
ЗАВ. ОРГ. ОТДЕЛОМ	підпис (НЕВСКИЙ)

Державний архів Полтавської області (далі – Держархів Полтавської обл.), ф. Р-3972, оп. 1, спр. 988, арк. 114. Оригінал, машинопис.

№ 2

ІНФОРМАЦІЯ ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ ПОЛТАВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО ВИКОНКОМУ, НАДАНА ВІДДІЛОМ УПРАВЛІННЯ ПОЛТАВСЬКОГО ОКРУЖНОГО ВИКОНКОМУ ПРО ПЕРЕЙМЕНУВАННЯ СІД, НАЗВИ ЯКИХ НОСЯТЬ РЕЛІГІЙНИЙ ХАРАКТЕР

[без дати]

Окротуправ доносит, что из сел, названия которых носят религиозный характер, в Полтавском Округе, находятся:

1) Белоцерковка, 2) Ново-Успенское, 3) Покровское, 4) х.х. Воздвиженские.

Местное население с. Белоцерковки постановило переименовать последнюю в с. “Красные Пески”, о чем было вынесено постановление Президиума РИК в заседании от 10 сентября.

с. Покровское, согласно постановления общего собрания населения Покровского сельского участка, Ковалевского района, от 15 сентября с/г, – переименовано в с. Артемовку.

Окротуправ, с своей стороны, находит нужным переименовать с. Ново-Успенское (Ковалевского района) – в с. Новостроевка, а х.х. Воздвиженские (Чутовского района) – в Зиновьевку. Об этом посланы соответствующие отношения в эти районы о необходимости согласования переименований с волей населения, но постановления сходов еще не получены.

Проведение же переименования [...] и Окротуправ просит Губотуправ об утверждении переименований.

Держархів Полтавської обл., ф. Р-3932, оп. 1, спр. 30, арк. 7. Копія, машинопис.

№ 3
СПИСОК
ПЕРЕЙМЕНОВАНИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ
ПОЛТАВСЬКОГО ОКРУГУ

[без дати]

Район	Наименование насел. пункта	Новое название
Балясровский	1. “Балясное” 2. Иордановского с.с. с. Дьячково 3. Иордановского с.с. с. Иордановка 4. Иордановского с.с. х. Мамонтов	1. с. Ленино 2. Буденовка 3. Ривне 4. Мироновщина
Белоцерковский	с. Белоцерковка	Петровщина
Ковалевский	1. Кирило-Анновка 2. Кирило-Анновского сельсовета с. Ново-Успенское 3. Челновского с. с. х. Крест 4. Покровского с. с. с. Покровское 5. Загруновского с. с. с. Романовка	1. Батраки 2. Новостроевка 3. х. Зірка 4. с. Артемовка 5. с. Радянка
Опошнинский	с. Поповка	с. Комнезамивка
Супруновский	д. Абазовка	с. Морозовка
Чутовский	1. х. Выдвиженка Флоровского с. с. 2. Войновского с. с. с. Петропавловка 3. Первозвановка 4. Чернякивского с. с. Кочубеевка 5. Первозвановского с. с. Ново-Кочубеевка	1. х. Зиновьевка 2. с. Юнак 3. Червона Балка 4. Афанасьевка 5. Ворошиловка
Шишакский	Бузовского с. с. с. Чернышевка	с. Підлісне
Беликский	Супротивно-Балковского с. с. х. Рай	с. Робітнице

Держархів Полтавської обл., ф. Р-3932, оп. 1, стр. 30, арк. 3. Копія, машинопис.

№ 4

**ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ №7 ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ГРОМАДЯН
ПОКРОВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ КОВАЛІВСЬКОГО РАЙОНУ**

15 вересня 1923 р.

Слухали	Ухвалили
<p>Пропонування Голови сільради т. Церковного про перейменування с. Покровського як маючого релігійну назву на с. Артемівку (імені т. Артема) згідно пропонуванню Райвиконкому від 3.09. за № 3810.</p> <p>Т. Василенко з'ясував, хто такий був тов. Артем, в честь якого пропонується перейменувати село Покровське.</p>	<p>Приймаючи на увагу революційні заслуги перед народом т. Артема ми селяни с. Покровського ухвалили: село Покровське, як маюче релігійну назву, перейменувати на село Артемівку, при чому прохати Райвиконком про негайну висилку в сільраду автобіографії т. Артема по можливості з його портретом</p>

З оригіналом згідно:

Секретар Покровської сільради

підпис

Держархів Полтавської обл., ф. Р-3932, оп. 1, спр. 30, арк. 12. Копія, машинопис.

№ 5

**ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ № 18 ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ
НАДЕЖДОВСЬКОГО СІЛЬСЬКОГО ТОВАРИСТВА**

9 жовтня 1923 р.

Слухали	Постановили
<p>5. Отношение отдела Управления Полтавского окрисполкома за № 2256 о переименовании х. Дячкового на х. "Буденовка"</p>	<p>Принять к сведению.</p>

Председатель собр.

підпис

Довгопол

Секретарь

підпис

Озирний

Держархів Полтавської обл., ф. Р-3932, оп. 1, спр. 30, арк. 21. Оригінал, машинопис.

№ 6

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ
БАЛЯСНОВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

30 вересня 1923 р.

Присутствовало 210 человек. Председателем зборів вибрали тов. Герасименко, секретарем Аврама Григоренко.

Повістка дня:

3. О переіменованії с. Балясного на село “Ленино”.

Слухали	Постановили
О переіменованії с. Балясного на село “Ленино”.	Особих мислей не висловлено, а тому ухвалено з цього числа переіменовать село Балясне на село “Ленино”.

Голова зборів
Секретар*підпис*
*підпис*Герасименко
Григоренко*Держархів Полтавської обл., ф. Р-3932, оп. 1, спр. 30, арк. 18. Оригінал, машинопис.*

№ 7

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ № 5 ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ
ІОРДАНІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ СХОДКИ

17 жовтня 1923 р.

Слухали	Постановили
6. О переіменованії названія с. Йордановки на “Рівне” и Момонтово на “Мироновщина”	Заменить название Мамонтово на “Мироновщина” и просить окркомисию заменить название Йордановки другим, которое имело б связь с каким либо революционным событием или именем Революционного вождя, а не религиозным названием

Держархів Полтавської обл., ф. Р-3932, оп. 1, спр. 30, арк. 20. Копія, машинопис.

№ 8**ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ КОМІСІЇ З ВІДЗНАЧЕННЯ 50-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Г. І. ПЕТРОВСЬКОГО ДО ГОЛІВ ОКРВИКОНКОМІВ ЩОДО СПРИЯННЯ У ПІДГОТОВЦІ ТА ОЗНАМЕНУВАННІ ЮВІЛЕЮ**

[1928 р.]

Шановні Товариші.

4-го лютого ц. р. виходить 50 років з дня народження Григорія Івановича Петровського. Ініціативна група старих товаришів – учасників спільної революційної боротьби, а також і товаришів, що разом з ним працюють тепер в партійних і радянських установах, вважає за потрібне відзначити цю історичну дату в житті Всеукраїнського Старости й одного з провідників нашої Комуністичної партії. Комісія вважає за потрібне вжити відповідних заходів до підготовки і ознаменування 50-тирічного ювілею Григорія Івановича Петровського. Серед інших заходів передбачається зібрати й видати матеріали про життя Григорія Івановича й участь його в революційній боротьбі, зібрати й видати промови й твори Григорія Івановича і в день ювілею вмістити низку статей в центральній і місцевій пресі.

Повідомляючи Вас про це, від імені ініціативної групи, прохаю Вас допомогти Комісії і її праці, особливо вишукавши і зібравши матеріали, що є в Вашій окрузі. Було б бажано також, щоб Окрвиконком визначив від себе заходи до ознаменування 50-ти річного ювілею Григорія Івановича.

Про всі ваші заходи прохаю Вас сповістити Секретаріат ВУЦВКу.

З комуністичним привітанням – *підпис* (С. Власенко)

Держархів Полтавської обл., ф. Р-2068, оп. 1, спр. 481, арк. 2. Оригінал, машинопис.

№ 9**ЛИСТ КРЕМЕНЧУЦЬКОГО ОКРУЖНОГО ВИКОНКОМУ ДО ЦЕНТРАЛЬНОЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ПРИ ВУЦВК ІЗ ПРОХАННЯМ ПЕРЕЙМЕНУВАТИ СЕЛО СВИНАРО-ПАВЛІВКУ У ПЕТРІВСЬКЕ**

[1930]

Кременчуцький Окрвиконком з цим надсилає прохання Ново-Георгієвського Райвиконкому про перейменування села Свиного-Павлівка у село Петровське й відповідно цього Свиного-Павлівську сільраду у Петрівську сільраду разом з постановою Президії Окрвиконкому з 30 січня ц. р. на це прохання на наше остаточне вирішення.

Додаток: Листування РВК на 4 арк. та постанова Президії ОЦКу

Держархів Полтавської обл., ф. Р-2038, оп. 1, спр. 399, арк. 83. Копія, машинопис.

№ 10

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ № 12/45 ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ
КРЕМЕНЧУЦЬКОГО ОКРВИКОНКОМУ

20 січня 1930 р.

обговорювали	постановили
37) Прохання Ново-Георгієвського Райвиконкому про перейменування села Свиначо-Павлівку у село Петрівське та відповідно цього Свиначо-Павлівську сільраду у Петрівську сільраду	37) Підтримати прохання Ново-Георгієвського Райвиконкому, про перейменування Свиначо-Павлівської сільради у “Петрівську” сільраду та піднести клопотання перед ЦМТКом про задоволення цього прохання РВК

Держархів Полтавської обл., ф. Р-2038, оп. 1, спр. 399, арк. 84. Копія, машинопис.

№ 11
СПИСОК НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ, ЗАВОДІВ, ФАБРИК, КУЛЬТОСВІТНИХ УСТАНОВ, КОЛГОСПІВ
ТА ІНШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, НАЗВАНИХ НА ЧЕСТЬ ГОЛОВИ ВУЦІВ Г. І. ПЕТРОВСЬКОГО

[1930 р.?]]

№ п/ч	Назва районів	Яка організація або установа	Назва	Адреса	Короткий опис	Примітка
1.	Білоцерківка	Т-во по спільній обробці землі	ім. тов. Петровського	с. Подол Білоцерківського р.	-	-
2.	Зачепилівка	1) Петрівська земтромада 2) Петрівська земтромада	ім. тов. Петровського ім. тов. Петровського	с. Петрівка Олександрівськ. с/р с. Петрівка Мажарівської с/р	-	Заможня зем. гр. бідна зем. гр.
3.	Котельва	1) Сільрада 2) с.-г. Артіль	сільрада ім. тов. Петровського	Котельва х. Сидорячий Котельвського р.	-	-
4.	Кегичівка	Комуна	ім. Петровського	Коханівська с/р Кегичівського р.	-	-
5.	Карлівка	1) Кооперация 2) Громада 3) посьолок 4) посьолок 5) артіль	1) с-г Кредит. т-во ім. т. Петровського 2) вулиця ім. тов. Петровського 3) вул. ім. тов. Петровського 4) ім. тов. Петровського 5) ім. тов. Петровського	1) с. Максимівка 2) Мар'янівська громада 3) Білухівської с/р 4) Федрівської с/р 5) Білухівської с/р	організовано 1925 р. -*- 1927 р. вистроєні в 1923 р. організовано в 1929 р.	- - - -

№ п/ч	Назва районів	Яка організація або установа	Назва	Адреса	Короткий опис	Примітка
6.	Кобеляки	1) Робітничий клуб 2) Сельбуд 3) СОЗ 4) Школа	ім. тов. Петровського	м. Кобеляки с. Більки х. Галі Більцької с/р с. Чорбівка	1) заснований в 1926 р. 2) Обслуговує населення Більцької та Куст-Кунцівської с/р 3) Складає 58 бідняків і 20 середняків 4) -	-
7.	М.-Перецепина	Локіщанське меморативне т-во	ім. т. Петровського	Головачанської с/р Машівського району	-	-
8.	Нефороша	т-во по СОЗ імені Петровського	ім. тов. Петровського	с. Соколова –Балка Пошта Нехвороша	18/III-27 р. організовано машино-тракторне т-во, а 23/III-29 р. перейшло на т-во по СОЗ. Зараз т-во землевпорядковано, має господар. 19 працездатних 67 душ, не працездатних 49, всього їдців 116, всієї землі 135, 13 гектарів, робочих коней 16, волів 2, корів 10 шт., трактор та молотарка, срочних кредитів Полтав. сільбанку 605 крб, та Нефорошанському с-г кредит т-ву 989 крб. На цей час т-во осуспілило рілню землю, трактор та машину молотарну	

№ п/ч	Назва району	Яка організація або установа	Назва	Адреса	Короткий опис	Примітка
9.	Зіньків	Піонер загін при Бобрівницькій трудовій школі – мається 52 піонери	ім. тов. Петровського	Бобрівницька с/р Зіньківського р.	-	-
10.	Опішня	Т-во СОЗ	ім. тов. Петровського	с. Більськ Кулянська земгорада	СОЗ організовано в листопаді місяці 1929 р. МА 40 господарств, землі 160 гект., по соцстану бідняцьке-середняцьке	-
11.	Полтавський р.	артіль Грузвізник	ім. тов. Петровського	село Шмиглі	-	-
	Руновщина	Ковалівське т-во СОЗ	Ковалівське т-во СОЗ ім. тов. Петровського	с. Ковалівка Руновщанського р.	Т-во організовано в серні 1929 р., з якого часу і приступило до усауспільненої обробки землі.	-
12.	Сахновщина	1) Т-во СОЗ 2) с-г артіль 3) 7-річна трудова школа	ім. тов. Петровського	Іванівська с/р Сахновщанськ. р. Ополонівська с/р Сахновщанськ. р. Д.-Надеждівськ. с/р Сахновщ. р.	Перейшла в комуни ім. ХУ з'їзду	-

№ п/ч	Назва районів	Яка організація або установа	Назва	Адреса	Короткий опис	Примітка
13.	Червоноград	1) Т-во СОЗ 2) Новий виселок 3) хутора був. Вирви 4) однокласкова національна російська школа	ім. тов. Петровського - - -	с. Петрівка Червоноградськ. району Н. -Павлівська с/р с. Пісчанка	Був. куркульський хутір Школа відчинена в 1928	-
14.	Чутово	Т-во СОЗ	ім. тов. Петровського	х. Силки Фльорівської с/р Чутивського району	СОЗ організовано в 1929 р. Соцклад бідняцько-середняцький. 23 господар, з усього пільною площею землі 143 гектраів	-
15.	Окрколгосп-союз	1. С-г артіль 2. Т-во СОЗ 3. - 4. - 5. - 6. - 7. - 8. - 9. -	1 ім. тов. Петровського 2. - 3. - 4. - 5. - 6. - 7. - 8. - 9. -	1. х. Сидоренко Котелевського р. 2. Білики Кобеляцького району 3. с. Ковалівка Рунівчанського р. 4. Абазівка Полтавського р. 5. Петрівка Червоноградського р. 6. Біллухівка Карлівського р.	1. дворів 19, їдців 83, землі 385 гект. 2. дворів 22, їдців 144, землі 138 гект. 3. дворів 25, їдців 122, землі 119 г. 4. дворів 27, їдців 122, землі 147 г. 5. дворів 28, їдців 106, землі 104 г. 6. дворів 29, їдців 150, землі 154 г.	-

№ 12
СПИСОК ПЕРЕЙМЕНОВАНИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ
КРЕМЕНЧУЦЬКОГО ОКРУГУ

[1930 р.?]]

Тип та назва залюдненого пункту		Коли й за чиєю постановою перейменовано та ким остаточно затверджено	Причини перейменування	На скільки вкоренилася назва серед населення	Чи є установа зв'язку та найменування її	Переважна національність
Нова	Стара					
Лихівський район						
. Володимирів. с. Чер.-Улянівка х. Єгорівка х. Мануйлівка х. Тарасівка х. Клин х. Хрисанівка х. Кам'янисте х. Михайлівка х. Ново-Миколаєво х. Буденівка х. Перше-Травенське х. Петрівка х. Холодівка х. Григорівка х. Бовино х. Ровенське х. Дерезовате х. Ново-Троїцька	Вовківка Устим. Золот- ницьке Хомичівка Полівищина Турчанівка Іванівка Пугачівка Байдаківка Федорівка Дмитрівка Шарівка Вовківка	За постановою бувших Волвиконкомів за погодженням був. Олександрійського та В. Дніпровського Увиконкомів	Як мавших назви бувших поміщиків та куркулів	гаразд	немає	українська

Тип та назва залюдненого пункту		Коли й за чією постановою переіменовано та ким остаточно затверджено	Причини перейменування	На скільки вкоренилася назва серед населення	Чи є установа зв'язку та найменування її	Переважна національність
Нова	Стара					
Лихівський район						
сх. Червоно-Прапорівка х. Лозоватка х. Петрівка х. Попельнастове х. Трулівка х. Трулівка	Вербівка Козинка Маркизівка Мартинівка Кашківка Курганівка Калачівка					
Великокринківський район						
х. Н.Буденівка	Кармазинівка	Переім. за постанов. загальн. зборів затверджено Губвиконком. 1921 рік	" - "			
х. Фрунзівка	Троїцько-Миколаївка	Постанова загальних зборів виборців, затвердж. ВЦВК в 1922 р.	Як релігійна назва села			
х. Шевченків	Михайлівка	Постанова загальних зборів в 1924 р.				
Олександрійський район						
с. Леніно	Миколаївка	Переіменовано в 1922 р. по поставленні Попельнастівської Волпартячейки	" - "			

№ 13

СПИСОК ПЕРЕЙМЕНОВАНИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ
КРЕМЕНЧУЦЬКОГО ОКРУГУ
(складено за відомостями ОСБ)

[1930 р.?]]

НОВА	СТАРА	
<u>ПОТІЦЬКИЙ Р-Н</u>		
х. Нова Зоря	Савино	Велико-Кохнівські с/р
с. Червоно-Знам'янка	Богомолівка	Червоно-Знам'янської с/р
х. Вільна-Терешківка	Терешківка	Вільно-Терешківської с/р
<u>ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ Р-Н</u>		
х. Першотравневе	Ганно-Миколаївка	Ленінської с/р
вис. Тарасо-Шевченко	Докторо-Олександр.	-"-
с. Червоно-Братське	Шевське	-"-
с. Червоно-Пахарівка	Миколаївка	-"-
х. Ганнівка	Курсанівка	-"-

Держархів Полтавської обл., ф. Р-2038, оп. 1, спр. 399, арк. 38. Копія, машинопис.

There are given documents found out by workers of the State Archives of Poltava Region about the settlements of Poltava, which reflected in their names the symbols of communist totalitarian regime. The Identification of documents was conducted under the Law of Ukraine "On the condemnation of Communist and National Socialist (Nazi) totalitarian regimes and ban propaganda of their symbols". A selection of documents on renaming of Poltava settlements in the 20–30 years of last century is published for the first time.

Key words: Poltava Region; the place names; the settlements; the renaming.